

Delegació Diocesana de Pastoral Familiar
Arquebisbat de Barcelona

LA CENTRALITAT DE LA PARAULA DÉU EN LA VIDA CRISTIANA

L'experiència de la Paraula de Déu en les nostres vides presenta un nombre no petit de dificultats conceptuals, però la nostra quotidianitat –encara amb major freqüència– va plena de reptes que tenen altres arrels. En efecte, manifestem una certa incapacitat per l'aturada, la contemplació, l'escolta, el diàleg o, simplement, ens manca l'hàbit en la interiorització i tot això ja suposa en si mateix un gran handicap per trobar-nos amb la Paraula de Déu. Sovint el nostre ego, l'agenda, el món i els seus esdeveniments són tan prioritaris que no podem descentrar-nos per les coses realment importants. Apel·lem, doncs, a la manca de temps, quan millor hauríem de dir que hem de prioritzar determinat temps. Davant la Paraula de Déu constatem una determinada dificultat per una aparent mancança de resultats immediats. Ens costa afrontar els textos bíblics pels pocs coneixements bàsics de la Sagrada Escriptura, o bé, per falta d'un itinerari en la seva lectura. Ens preguntem si és un llibre ben escrit o, si més no, prou comprensible a la llum de la mentalitat contemporània. És creïble allò que explica? Però totes aquestes qüestions tenen en la dedicació, la formació, l'acompanyament i la comunitat uns grans aliats que ens poden ajudar a superar gairebé tots els entrebancs.

En canvi, preguntar-nos i reflexionar sobre la centralitat de la Paraula de Déu té un altre component. És d'alguna manera interrogar-nos sobre la centralitat de Déu mateix en les nostres vides, perquè la novetat de la revelació consisteix en el fet que Déu es dona a conèixer en el diàleg que desitja mantenir amb l'home. «El Déu invisible, per l'abundància de la seva caritat, s'adreça als homes com a amics i conviu amb ells, a fi de convidar-los i acollir-los en la seva convivència» (*Dei Verbum* 2). La idea, doncs, de la “comunicació amorosa” de Déu, en realitat va molt enllà perquè té una enorme transcendència a l'hora de viure el cada dia –sigui en la dimensió personal o comunitària–, en el fet de comprendre l'enigma de la condició humana i, també, al fonamentar una esperança salvífica. El mateix Pau VI va universalitzar l'expressió *colloquium salutis*, col·loqui sí, però de salvació.

Analogia de la Paraula de Déu

Les persones també ens comuniquem a través de la paraula i això ha afavorit i ha desenvolupat un sentit analògic d'aquest concepte en l'àmbit de la teologia. Per tant, hem de ser conscients que s'escau copsar la diversitat de significats o la seva pluriformitat sense perdre el seu sentit unitari. «Com mostra de manera clara el Pròleg de Joan, el *Logos* indica originàriament el Verb etern, és a dir, el Fill únic de Déu, nascut del Pare abans de tots els segles: la Paraula estava junt a Déu, la paraula era Déu. Però aquesta mateixa Paraula, afirma Joan, “es va fer carn” (Jn 1,14); per tant, Jesucrist, nascut de Maria Verge, és realment el Verb de Déu...». «Per altra part, si bé es cert que en el centre de la revelació divina hi ha l'esdeveniment de Crist, cal reconèixer també que la mateixa creació, el *liber naturae*, forma part essencial d'aquesta simfonia de veus en què s'expressa l'únic Verb. De manera semblant, confessem que Déu ha comunicat la seva Paraula en la història de la salvació, ha deixat escoltar la veu; amb la potència del seu Esperit, “parlà pels profetes”. La Paraula divina, per tant, s'expressa al llarg de la història de la salvació, i arriba a la seva plenitud en el misteri de l'encarnació, mort i resurrecció del Fill de Déu. A més, la paraula predicada pels apòstols, obeint al mandat de Jesús ressuscitat: “Aneu al món sencer i proclameu l'Evangeli a tota la creació (Mc 16,15), és Paraula de Déu. Per tant, la paraula de Déu es transmet en la Tradició viva de l'Església» (*Verbum Domini* 7). En el context de la creació, la tradició i la contemporaneïtat –tot seguint la perspectiva conciliar– cal també establir una relació entre la revelació i els raigs de la Veritat en les altres religions, la pròpia vida, el missatge i el testimoni dels sants i santes, i els signes dels temps.

Arribats aquí i considerant els camins i els instruments plurals a través dels quals Déu ha parlat i els éssers humans han acollit la Paraula de Déu, hom podria preguntar-se si tot té el mateix valor o si més aviat podríem parlar de quelcom nuclear. El Papa Francesc afirma: «Totes les veritats revelades procedeixen de la mateixa font divina i són cregudes amb la mateixa fe, però algunes són més importants, perquè expressen més directament el cor de l'Evangeli. En aquest nucli fonamental el que respandeix és la bellesa de l'amor salvífic de Déu manifestat en Jesucrist mort i ressuscitat» (*Evangelii Gaudium* 36).

¿Centralitat?

Tendim a interpretar l'expressió centralitat vinculada a un missatge estàtic i a una actitud passiva i conservadora. En el cas de la Paraula de Déu, res més lluny d'això! La Paraula de Déu és font de vida i per això és creadora. La seva centralitat rau en la seva capacitat de dinamitzar la vida i atorgar-li un sentit més compromès i de major plenitud. Això significa que la contemplació de la natura, la lectura regular de la Sagrada Escriptura, la pregària comunitària, etc. es converteixen en elements que provoquen novetat. Aquesta centralitat ens aboca a un cert

descentrament –habitualment de mi mateix o d’allò a què em trobo enganxat– per tal d’acollir Déu, la seva mirada i la seva força. La Paraula de Déu s’ha de traduir en camí i inquietud i no pas en situació de confort. En qualsevol cas, una altra cosa ben diferent és la pau interior experimentada per una profunda amistat amb Déu. Però no una centralitat paralitzadora o narcòtica, sinó de veritable itinerància espiritual i del projecte de vida. És, en definitiva, una centralitat que convida a un encontre per interpretar la vida amb una nova perspectiva –que vol dir un nou sentit–, actitud, compromís i esperança.

Text i vida

No som gent de lletra o paraula tancada, sinó oberta. En efecte, «la Sagrada Escripura, l’Antic i el Nou Testament, és la Paraula de Déu testimoniada i divinament inspirada. Tot això ens ajuda a entendre el perquè en l’Església es venera tant la Sagrada Escripura, malgrat que la fe cristiana no sigui una “religió del Llibre”; el cristianisme és la “religió de la Paraula de Déu”, no d’una “paraula escrita i muda, sinó del Verb encarnat i viu”. En conseqüència, l’Escripura ha de ser proclamada, escoltada, llegida, acollida i viscuda com a Paraula de Déu, en el si de la Tradició apostòlica, de la qual no es pot separar» (*Verbum Domini* 7). Això és, una Paraula que, sense negar altres efectes de la seva vitalitat, produeix també un incansable efecte *boomerang* en reformular i actualitzar les preguntes i les experiències del text a l’actualitat i de l’actualitat al text.

!En la vida personal, de l’Església i del món!

El do comunicatiu de Déu ben present en el tradicional concepte d’Aliança pot actualitzar-se en un llenguatge contemporani en l’afirmació que Déu ens vol i ens converteix en els seus “pàrtners” (*Verbum Domini* 22) en el sentit d’establir una relació profundament amorosa des de la llibertat. La Paraula de Déu ens crida a una resposta personal no únicament per il·luminar els interrogants més profunds sinó –preferentment– per dialogar i transformar la totalitat de la vida a partir de la Paraula. La Paraula s’ha de convertir en un agent quotidià i transversal i genera nous dubtes, inquietuds i recerca. Però, sobretot, procés de creixement i transformació. I quelcom similar s’ha de dir de la Paraula de Déu com a “presència” transformadora en la Església. D’aquí la seva centralitat en la litúrgia, en la vida eclesial i en la comunitat. Però encara un fet més significatiu: allò que radicalment justifica el ser de l’Església és la seva missió centrada en l’anunci de la Paraula que suposa un veritable paradigma de l’actitud i del compromís en el món. D’aquí que el Papa Francesc, en estructurar l’exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, hagi tractat un ampli volum de qüestions sobre l’evangelització a la llum de la joia de l’evangeli que omple el cor i la vida sencera dels qui es troben amb Jesús.

Quaresma, l’Any Jubilar i la Paraula de Déu

«La Quaresma d’aquest Any Jubilar, doncs, és per a tots un temps favorable per sortir finalment de la nostra alienació existencial gràcies a l’escolta de la Paraula de Déu i a les obres de misericòrdia. Mitjançant les corporals toquem la carn de Crist en els germans i germanes que necessiten ser nodrits, vestits, allotjats, visitats, mentre que les espirituals toquen més directament la nostra condició de pecadors: aconsellar, ensenyar, perdonar, resar» (del missatge del Sant Pare Francesc per a la Quaresma 2016). La crida a la conversió proclamada durant el tercer diumenge de la Quaresma s’omple de projecte concret en el relat per excel·lència de la misericòrdia de Déu (el fill pròdig, Lc 15, 1-3.11-32, quart diumenge) i en el relat de l’adúltera perdonada (Jn 8,1-11, cinquè diumenge). Fer desert, celebrar, pregar, dejunar, practicar l’almoïna i la solidaritat, obrir-se als altres i als problemes del món, viure les obres de misericòrdia, tenen en aquest temps un sentit especial: la transformació del nostre cor, del nostre cap i de les nostres mans.

Qüestions per a reflexionar

- 1.- Quina és la meua experiència personal de la Paraula de Déu? On situo les principals dificultats i on percebo els principals actius?
- 2.- En quin sentit és “Paraula”, és quelcom “central” i té relació amb la “vida”? Puc posar-ne exemples concrets?
- 3.- En quins aspectes concrets podria aprofundir i/o progressar arran de la Quaresma i l’Any Jubilar de la Misericòrdia?

Cites bíbliques: Gènesi 1,1-2,4; Joan 1, 1-18; Mc 4, 1-20; etc.

Lectures per a reflexionar

- BENET XVI (2010). *Exhortació apostòlica postsinodal «Verbum Domini»*.
- *La Bíblia* (2010), Quaderns de Vida Cristiana (236). Barcelona: Publicacions de la Fundació Joan Maragall i de l’Abadia de Montserrat.
- Gabriel MAGALHÃES (2016). *Mirall de Vida. Una lectura quotidiana des d’Evangelí*. Col·lecció Cristianisme i cultura FJM. Barcelona: Cruïlla.
- Josep OTÓN (2014). *La mística de la Palabra*. Bilbao: Sal Terrae.
- Cristòfol TREPAT (coord.) (2014). *Què vol dir que la Bíblia és paraula de Déu? III Trobada d’intel·lectuals i professionals catòlics a Poblet: 2013*. Barcelona: TGA s.l.

Barcelona, Març de 2016